

Leks Advokatfirma
Undir Bryggjubakka 21
Postboks 106
FO-110 Tórshavn

Att: Annfinn V. Hansen, adv.

Tórshavn, tann 25. august 2022

Mál nr: 22/00389: Sp/f Rumbul yvirtekur Sp/f Sheep

1. Samandráttur

1. Kappingareftirlitið fekk tann 7. juli 2022 fráboðan um, at Sp/f Rumbul hevði í umbúna at yvirtaka Sp/f Sheep. Fráboðanin var fullfiggjað tann 13. juli 2022.
2. Yvirtøkan er fevnd av fráboðanarskylduni í §16, stk. 1 í kappingarlógini, tí talan er um yvirtøku sambært §13, stk. 1, pkt. 2 í kappingarlógini, og tí umsetningsmørkini í §14, stk. 1, pkt. 1 eru nádd.
3. Luttakandi fyrítøkur reka virksema innanfyri smásølu av non-food vørum við skiftandi vøruúrvali. Sp/f Rumbul rekur ein handil í Tórshavn, meðan Sp/f Sheep rekur ein handil í Tórshavn og ein í Klaksvík.
4. Samanleggingin hevur við sær, at luttakandi fyrítøkur koma at sita á umleið [20-30%] av non-food partinum av føroyska dagligvørumarknaðinum. Sambært ES-siðvenju kunnu marknaðarpartar omanfyri 50% í sjálvum verða greið ábending um at ein marknaðarráðandi støða verður styrkt ella skapt, meðan ein marknaðarpartur á 25% ella lægri, vanliga er greið ábending um, at ein samanlegging ikki kann forða virknu kappingini á einum marknaði.
5. Í mun til hesa samanleggingin fer HHI-indeksið fyri viðkomandi marknað úr 1929 upp í 2159, og broytingin í *Delta* er 230. Sambært ES-siðvenju kann henda broyting geva ábending um at marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkt. Av tí at broytingin í HHI-indeksinum bert gevur eina ábending um, hvørt ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkt, er eisini neyðugt at meta um marknaðarvald hjá luttakandi fyrítøkum á viðkomandi marknaði út frá øðrum parametrum, sum kunnu styrkja ella avvísa, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkt.
6. Í hesum sambandi er samlaða metingin hjá Kappingareftirlitinum, at samanleggingin ikki munandi kann forða fyri virknu kappingini á viðkomandi marknaði vegna vantandi marknaðarvald, høgu varasetingina, mongu kappingarneytarnir og lutfalsliga lágu gáttina inn á marknaðin.
7. Sambært § 15, stk. 2, 1. Lið í kappingarlógini skal ein yvirtøka, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstøðu, góðkennast.

1.1. Avgerð

1. Kappingareftirlitið hevur við heimild í §15, stk. 5 í kappingarlógini tikið avgerð um, at góðkenna yvirtøkuna hjá Sp/f Rumbul av Sp/f Sheep, vísandi til §15, stk. 2, 1. lið í kappingarlógini. Sambært ásetingin skal ein yvirtøka, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstøðu, góðkennast.

2. Málslýsing

2.1. Inngangur

9. Kappingareftirlitið fekk tann 7. juli 2022 fráboðan um, at Sp/f Rumbul hevði í umbúna at yvirtaka Sp/f Sheep. Fráboðanin var fullfiggjað tann 13. juli 2022.
10. Fráboðanarskyldan í §16, stk. 1 í kappingarlógini fevnir um tær samanleggingar, yvirtøkur og samváðar, sum eru fevndir av §13, stk. 1, pkt. 1 ella 2, og har umsetningsmørkini í §14, stk. 1, pkt. 1 ella pkt. 2 eru nádd.
11. Talan er um yvirtøku sambært §13, stk. 1, pkt. 2 í kappingarlógini, tá ein ella fleiri persónar, sum longu hava ræðið á minst einari fyrítøku, ella tá ein ella fleiri fyrítøkur við keyp av pørtum ella ognum, gjøgnum avtalu ella á annan hátt, fáa beinleiðis ella óbeinleiðis ræðið á allari ella pørtum av einari ella fleiri fyrítøkum afturat.
12. Sambært § 14, stk. 1, nr. 1-2, eru umsetningsmørkini nádd, um luttakandi fyrítøkurnar tilsamans hava ein árligan umsetning upp á í minsta lagi 75. mió. kr. í Føroyum, og minst tvær av luttakandi fyrítøkunum hvør sær hava ein samlaðan árligan umsetning uppá 15. mió. kr. í Føroyum, ella minst ein av luttakandi fyrítøkunum hevur ein árligan umsetning í Føroyum uppá 75 mió. kr., og minst ein av hinum fyrítøkunum hevur ein umsetning uppá 75. mió. kr. á heimstigi.
13. Umsetningurin hjá luttakandi fyrítøkum í 2021 var:

Luttakandi fyrítøkur	Umsetningur	Samtak	Umsetningur hjá Samtaki
Sp/F Sheep	[...%]	Sp/F 28.04.2017	[...%]
Sp/F Rumbul	[...%]	P/F SMS	[...%]

14. Sum tað framgongur av talvunum omanfyri, so hava minst tvær av luttakandi fyrítøkunum ein umsetning, sum er omanfyri 15 mió. kr., og luttakandi fyrítøkurnar hava ein samlaðan umsetning, sum er omanfyri 75. mió. kr.
15. Talan er sostatt um yvirtøku, sum er fevnd av fráboðanarskylduni í §16, stk. 1 í kappingarlógini.
16. Yvirtøkan er fráboðað eftir vanligum leisti sambært § 2, stk. 2 í reglugerð nr. 2 frá 20. juli 2012 um fráboðan av samanleggingum.

2.3. Transaktiónin

17. Yvirtøkan verður framd við, at Sp/f 28.04.2017 selir øll síni partabrev í Sp/f Sheep til Sp/f Sheep, samstundis sum Sp/f Rumbul keypir og setur nýggjan kapital í Sp/f Sheep og gerst einaeigari. Sp/f Rumbul kemur eftir yvirtøkuna at virka sum móðurfelag hjá Sp/f Sheep. Virðið á transaktiónini er [...] mió. kr.
18. Harumframt er avtalað, at P/F Miðlon keypir ognina á matr. nr. 366 og 367 (leigugrund), Klaksvík fyri [...] mió. kr. frá Sp/f 25.09.2018. Avtalað er eisini, at Sp/f Sheep framhaldandi leigar matr. nr. 139av, Hoyvík, men eftir nýggjum leigutreytum.
19. Frammanundan yvirtøkuni er Sp/f Sheep eitt 100% dótturfelag hjá Sp/f 28.04.2017. Eigarnir av Sp/f 28.04.2017 eru: Kári Lamhauge [...%], Ingi Lamhauge [...%] og Lis Waagstein [...%]. Afturat Sp/f 28.04.2017 er knýtt dótturfelag, Sp/f 25.09.2018.
20. Rói Ørvarodd eigur [...%] av Sp/f Rumbul, meðan P/F SMS eigur [...%] Eigarnir av P/F SMS eru: Niels Mortensen [...%] og Mortan Johannesen við børnum [...%].

21. Í keypsavtaluni er ásettur ein kappingaráseting, sum forðar seljara í 2 ár frá yvirtøkudegnum, hvørki beinleiðis ella óbeinleiðis, við figging, ráðgeving ella á annan hátt at reka smásøluvirkssemi við somu vørubólkum, sum felagið ger í dag. Kappingareftirlitið metir, at kappingarásetingin er innanfyri tey mørk, sum Kappingarráðið hevur ásett.

2.4. Viðkomandi marknaðir

22. Tá metast skal um, hvørt ein yvirtøka kann avmarka kappingina á marknaðinum, er neyðugt, at skilmarka tann marknað, sum yvirtøkan fær ella kann fáa ávirkan á. Skilmarkingin av viðkomandi marknaði fevnir bæði um viðkomandi vørumarknað og viðkomandi landafrøðiliga marknað.
23. Í § 5 í kappingarlógini er ásett, at eftirspurningsvaraseting, útbøðsvaraseting og møgulig kapping skal kannast í sambandi við skilmarking av viðkomandi marknaði. Hetta er fyri at staðfesta í hvønn mun fyrirtøkan er undir kappingarligum trýsti. Ásetingin skal skiljast soleiðis, at varasetingin í øllum forum skal kannast, meðan møgulig kapping skal kannast, um tað er neyðugt.
24. Í sambandi við skilmarking av viðkomandi marknaði, skal bæði viðkomandi vørumarknaður og viðkomandi landafrøðiligi staðfestast. Hetta merkir, at kanningin skal staðfesta, um tað eru aðrar vøur á marknaðinum, sum kunnu koma í staðin fyri tær vøur, sum partarnir veita, somuleiðis skal tann landafrøðiliga støddin á marknaðinum staðfestast. Landafrøðiligi marknaðurin er tað øki, har partarnir umseta ella avtaka vøur og har kappingarligu umstøðurnar eru líka, og sum líkjast frá teimum, sum er í grannaøkjum.
25. Sambært frábøðara hava luttakandi fyrirtøkur virkssemi innanfyri smásølu av non-food vørum á dagligvørumarknaðinum við skiftandi vøruúrvali. Kappingareftirlitið metir, at hesin vørumarknaður er umbøðandi fyri virkssemið hjá luttakandi fyrirtøkum.
26. Vørumarknaðurin innanfyri smásølu av non-food vørum á dagligvørumarknaðnum er fjølbroyttur á veitarasiðuni. Hóast flestu kappingarneytarnir ikki koyra við júst sama konseptið sum luttakandi fyrirtøkur, so eru fleiri fyrirtøkur á marknaðinum, sum hava eins ella sambæriligt vøruúrval. Millum kappingarneytarnar kunnu nevast flestu matvøruhandlar í Føroyum eins og handlar, sum burturav fáast við at selja kosmetik o.líkn. vøur. Kappingareftirlitið metir tí, at talan er um ein marknað við fjølbroytni á veitarasiðuni og við einum homogenum vøruúrvali.
27. Sambært frábøðara, eru keypararnir á marknaðinum í høvuðsheitum privatpersónar. Hvørki úrvalsavtalar ella aðrar avtalar við langari bindingstíð eru vanligar á marknaðinum, og tískil eru keypararnir ikki bundnir til at savna miðsavna sítt keypt hjá ávísari fyrirtøku.
28. Frábøðari metir, at gáttin at koma inn á viðkomandi marknað er lág. Sambært frábøðara kann ein og hvør handilsfyrirtøka, uttan stórvegis trupulleikar, trína inn á marknaðin við sama konseptið sum luttakandi fyrirtøkur. Í mun til kapitalkrøv, so metir frábøðari, at byrjunarkostnaðurin liggur millum 600 tkr. og 6 mió. kr., og at virkssemi kann geva yvirskot beinanvegin. Harumframt er ongar lógartekningarforðingar at byrja virkssemi á viðkomandi marknaði.
29. Í mun til skilmarking av viðkomandi landafrøðiliga marknaði, so metir Kappingareftirlitið, at marknaðurin kann skilmarkast at fevna um allar Føroyar, tí mett verður ikki at kappingarumstøður, har luttakandi fyrirtøkur umseta ella avtaka vøur, skilja seg frá øðrum økjum í landinum. Luttakandi fyrirtøkur hava virkssemi í Tórshavn og í Klaksvík, meðan kappingarneytarnir eru staðsettir kring alt landið. P/F SMS, sum eigur [...] av Sp/F Rumbul, er við øðrum handlum virkið um alt landið.

3. Meting

30. Í § 15, stk. 2 í kappingarlógini er ásett metingarstöði, sum skal brúkast í sambandi við viðgerð av eini yvirtøku. Sambært ásetingini skal ein samanlegging, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu, góðkennast. Hinvegin skal ein samanlegging, sum munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu, forbjóðast.
31. Til tess at meta um, hvørt samanleggingin munandi kann forða fyri virknu kappingini við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu er neyðugt at lýsa tann marknað, sum samanleggingin kann fáa ávirkan á.
32. Metingin av samanleggingini tekur útgangsstøði í vegleiðing frá ES-Kommissiónini um vatnrættar samanleggingar.¹ Sambært lógarviðmerkingnum til føroysku kappingarlógina byggir føroyska kappingarlógin á ES-kappingarreglurnar.

3.1. Vatnrættar samanleggingar

33. Tá kappingarneytar leggja sítt virksemlíki saman, er talan um eina vatnrætta samanlegging. Í hesum føri er talan um samanlegging, har tvær fyrirkur, sum virka á non-food partinum av dagligvørumarknaðinum fáa sama eigara.
34. Avleiðingin av vatnrøttum samanleggingum er, at tað kappingarlíga trýst, sum hevur verið millum fyrirkurnar hvørvur, umframt at miðsavningin økist, tí talið av luttakandi fyrirkum minkar. Í hesum sambandi kunnu trupulleikar bæði standast av, at samanlögdu fyrirkurnar verða marknaðarráðandi og harvið kunnu skaða kappingina, og at samanlegging broytir fyrirteytirnar fyri, hvussu kappingin verður frameftir.
35. Í hesum sambandi verður bæði hugt eftir, hvørt ein samanlegging skapar ella styrkir eina marknaðarráðandi stöðu, men eisini um økta miðsavningin kann hava við sær, at virkna kappingin verður avmarkað.
36. Í vegleiðing frá ES-Kommissiónini um vatnrættar samanleggingar eru mörk ásett fyri, nær ein samanlegging kann hugsast at skapa ella styrkja eina marknaðarráðandi stöðu. Somuleiðis eru nøkur mörk ásett fyri, nær ein samanlegging kann hugsast at skapa eina miðsavnan á marknaðinum, sum fer at skaða virknu kappingina.
37. Í vegleiðingin verður víst á, at um samanlögdu feløgin fáa ein marknaðarpart á 50%, so er hetta í sær sjálvum greitt tekin um, at ein marknaðarráðandi stöða verður skapt ella styrkt. Er marknaðarparturin millum 40-50% og enntá undir 40%, kann hetta vera ábending um, at ein marknaðarráðandi stöða verður skapt ella styrkt, um tað er onnur viðurskifti í hesum sambandi, sum stuðla undir hesum, t.d. tal av kappingarneytum, teirra marknaðarstyrki ella um vøurnar hjá samanlögdu fyrirkunum eru meinlíkar.
38. Hinvegin vísir ES-Kommissiónin á, at ein marknaðarpartur undir 25% er greið ábending um, at ein samanlegging ikki kann forða virknu kappingini.
39. Viðvíkjandi miðsavning verður í vegleiðingin víst á, at um Herfindahl indeksið (HHI) eru undir 1000, ella millum 1000 og 2000, og broytingin *Delta* er undir 250, ella HHI er omanfyri 2000 men *Delta* er niðanfyri 150, vil miðsavningin ikki verða ein trupulleiki - uttan so at tað er onnur viðurskifti, sum kunnu stuðla undir at miðsavningin gerst ein trupulleiki.
40. Sambandið millum marknaðarpart, HHI og *Delta* er skipað soleiðis, at tess størri HHI er, tess størri gerst *Delta* við somu broyting í marknaðarparti.

¹ C31/03 – ES vegleiðing um vatnrættar samnaleggingar.

⁴¹ Sambært vegleiðingini eru tað yvirskipað tveir mátar ein vatnrøtt samanlegging kann forða kappingini á marknaðinum:

1. **Einsæris árin**, sum hóast tey ikki skapa ella økja um móguleikan fyri samskipan á marknaðinum, kunnu hava við sær, at virkna kappingin verður hindrað (unilateral effects)

Ein samanlegging kann hava tilik neilig árin á kappingina, tí tað trýst, sum fyrítøkur umvegis kapping leggja á hvørja aðra, minkar ella hvørvur. Eitt ítøkilig dæmi um hetta er, tá ið ein fyrítøkur leggur saman við sínum størsta kappingarneyta. Áðrenn samanleggingina vildu flestu kundar farið yvir til kappingarneyta, um fyrítøkan hækkaði sínar prísir munandi. Eftir samanleggingina er hesin móguleiki ikki tilstaðar, og tí kann samanlagda fyrítøkan móguliga hækka sínar prísir og framvegis økja sín vinning.

ES-Kommissiónin hevur víst á ávíst viðurskifti, sum kunnu hava ávirkan á, um einsæris árin av samanleggingin kunnu fáa neilig ávirkan á kappingina. Í pørtunum 3.1.1.-3.1.6 verða hesi viðurskifti viðgjørd við atlit at hesi samanlegging.

2. **Samskipað árin** skapa ella økja um móguleikan fyri, at tigandi samskipan kann fara fram á marknaðinum, ella lætta um eina tigandi samskipan, sum longu fer fram (coordinated effects)

Tá miðsavningin á einum marknaði er stór, kann tað í ávísu foru løna seg hjá fyrítøkum at hava eina framferð á marknaðinum, sum bert hevur til endamáls at hækka söluprísirnar á marknaðinum.

Tá ein samanlegging fer fram á einum marknaði, sum longu hevur eina stóra miðsavning, so eru størri sannlíkindi fyri, at fyrítøkurnar megna at samskipa sína framferð á marknaðinum.

ES-Kommissiónin hevur víst á ávíst viðurskifti, sum kunnu hava ávirkan á, um tað letur seg gera hjá fyrítøkum at samskipa sín atburð á marknaðinum. Í pørtunum 3.1.7-3.1.8 verður mett um hesi viðurskifti við atlit at hesi samanlegging.

3.1.1. Marknaðarpartur hjá luttakandi fyrítøkum á viðkomandi marknaði

- ⁴² Størri marknaðarpartur ein fyrítøka hevur á viðkomandi marknaði, tess størri eru sannlíkindini fyri, at fyrítøkan hevur marknaðarvald, og tess meira ein samanlegging økir um marknaðarpartin hjá fyrítøkuni, tess størri eru sannlíkindini fyri, at fyrítøkan fær størri marknaðarvald.
- ⁴³ Somuleiðis er galdandi, at tess størri sölugrundarlagið er, tess størri eru sannlíkindini fyri, at ein príshækkan vil verða lonandi fyri fyrítøkuna, hóast seldu nøgdirnar minka.
- ⁴⁴ Eftir hesa samanlegging koma luttakandi fyrítøkur at sita á áleið [20-30%] av non-food partinum av føroyska dagliguvørumarknaðinum.
- ⁴⁵ Sambært ES vegleiðingini um horisontalar samanleggingar, so kann ein marknaðarpartur á 50% í sjálvum sær vera tekin um, at ein marknaðaráðandi støða verður skapt ella styrkist. Hinvegin vísir ES-Kommissiónin á, at ein marknaðarpartur undir 25% er greið ábending um, at ein samanlegging ikki kann forða virknu kappingini.
- ⁴⁶ Í sambandi við hesa samanlegging, fer HHI fyri viðkomandi marknað úr 1929 upp í 2159, og broytingini í delta er 230. Sostatt er HHI á einum støði, sum sambært ES-kommissiónini kann vera tekin um, at broytingin kann skapa ella styrkja eina marknaðarráðandi støðu.
- ⁴⁷ Samanleggingin hevur tó ikki við sær stórvegis broyting í miðsavningini á viðkomandi marknaði. Undan yvirtøkuni sótu triggjar av teimum størstu fyrítøkunum áleið 73% av

marknaðinum, meðan somu fyrirkætur hava áleið 78% av marknaðinum eftir samanleggingina. Sigast kann tí, at viðkomandi marknaður bæði áðrenn og eftir samanleggingina er miðsavnaður.

3.1.2. Luttakandi fyrirkætur eru nærmastu kappingarneytar

48. Flestu vørum kunnu í størri ella minni mun varasetast. Í tess størri mun vørunar hjá luttakandi fyrirkætum kunnu varasetast, tess meira sannlíkt er, at samanlögdu fyrirkæturnar vilja hækka sínar prísir eftir eina samanlegging. Orsøkin fyri hesum er, at tess størri varasetingin er, tess størri er kappingarliga trústið millum fyrirkæturnar.
49. Insitamentið hjá luttakandi fyrirkætum at hækka prísir munandi eftir eina samanlegging er tó sjálvsagt treytað av, hvussu stór varasetingin er millum vørunar hjá luttakandi fyrirkætum og hinum kappingarneytunum á marknaðinum. Tískil er tað minni sannlíkt, at ein samanlegging fer at hindra virknari kapping - serliga í mun til at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu, um vørunar hjá luttakandi fyrirkætur og kappingarneytunum kunnu varasetast.
50. Sambært fráboðara er varasetingin millum vørunar hjá luttakandi fyrirkætum høg. Luttakandi fyrirkætur hava sama ella líknandi handilskonsept, sum minnir um gávuhandlar og har nógva sølan er impulskeyp, tí vøruúrvalið er sera skiftandi, alt eftir hvørjar vørum tað eydnast fyrirkæturnum at skaffa uttanlands fyri ein góðan prís. Talan er ofta um ymisk yvirskots- og restlagur, sum fyrirkæturnar keypa til Føroya.
51. Hóast luttakandi fyrirkætur eru nærmastu kappingarneytar innanfyri sítt handilskonsept, so er varasetingin millum vørunar hjá luttakandi fyrirkætum og kappingarneytarnar annars høg. Kappingareftirlitið metir tískil ikki, at luttakandi fyrirkætur lønandi kunnu hækka prísirnar eftir samanleggingina, tí vørunar í so stóran mun kunnu varasetast av vørum hjá øðrum kappingarneytum, og tí talið av kappingarneytum innan viðkomandi marknað er stórt kring alt landið.
52. Harnæst skal eisini havast í huga, at flestu kappingarneytarnir lutfalsliga lætt kunnu repositionera sítt virksemin og vøruúrval at líkjast handilskonseptinum hjá luttakandi fyrirkætum, og at nýggir aktørar eisini lættliga kunnu taka kappingina upp, tí kapitalkrøvini eru lutfalsliga lág. Í Danmark sæst t.d. javnan, at vanligu matvøruhandlarnir hava avsett ein part av handlum til spotvørum, sum leypandi verða skiftar út.
53. Kappingareftirlitið metir tað tískil hava minni týðning í mun til hesa samanlegging, at luttakandi fyrirkætur eru nærmastu kappingarneytar á marknaðinum, tí varasetingin millum vørunar hjá luttakandi fyrirkætum og kappingarneytum er høg. Kappingareftirlitið metir tí ósannlíkt, at luttakandi fyrirkætur eftir samanleggingina lønandi kunnu hækka prísir munandi vegna vantandi marknaðarvald á viðkomandi marknaði.

3.1.3. Kundarnir hava avmarkaðar møguleikar at skifta veitara

54. Í førum kann ein samanlegging hava við sær, at kundarnir kunnu hava torført við at skifta til annan veitara, t.d. um luttakandi fyrirkætur eru millum fáu veitararnar á viðkomandi marknaði, ella um skiftiskostnaðurin er høgur.
55. Í mun til virksemin hjá luttakandi fyrirkætum, so eru fleiri fyrirkætur í Føroyum, sum selja somu ella líknandi vørum sum luttakandi fyrirkætur á viðkomandi marknaði. Harnæst er eingin skiftiskostnaðurin hjá kundunum at skifta til annan veitara, og er kundin tískil ikki bundin at miðsavna sítt innkeyp hjá luttakandi fyrirkætum.
56. Kappingareftirlitið metir tískil ikki, at samanleggingin avmarkar møguleikarnar hjá føroyska brúkarunum at skifta til annan veitara, sum ikki er partur av virkseminum hjá luttakandi fyrirkætum.

3.1.4. Kappingarneytarnir fara sannlíkt ikki at økja útboðið um prísstöðið hækkar

57. Í ávísum færum kann stöðan á viðkomandi marknað verða soleiðis, at kappingarneytarnir hava nátt síni kapasitetsmørk, og at teir tí ikki uttan víðari kunnu økja útboðið um luttakandi fyrítøkur hækka sínar prísir.
58. Undir tílíkum umstøðum er vandi fyri, at samanlagda fyrítøkan fer at avmarka sítt útboð til eitt stöði, sum liggur undir tí útboði, sum luttakandi fyrítøkurnar høvdu áðrenn samanleggingina, fyri á tann hátt at hækka prísstöðið.
59. Kappingareftirlitið metir, at stöðan er soleiðis á marknaðinum, at verandi kappingarneytar lættliga kunnu økja um sítt útboð, um luttakandi fyrítøkur skuldu hækka sínar prísir eftir samanleggingina - fyri harvið at vinna ein størri part av viðkomandi marknaði. Harumframt er tað lutfalsliga lætt hjá nýggjum aktørum at byrja virksemlu á viðkomandi marknaði. Fráboðari metir, at byrjunarkostnaðurin liggur millum 600 tkr. og 6 mió. kr.
60. Kappingareftirlitið metir ósannlíkt, at kappingarneytarnir ikki fara at økja um sítt útboð um prísstöðið hjá luttakandi fyrítøkum hækkar, og tí metir Kappingareftirlitið ikki, at samanleggingin hesum viðvíkjandi fer at styrkja ella skapa eina ráðandi marknaðarstöðu ella munandi forða virknu kappingina á viðkomandi marknað.

3.1.5. Samanlagda fyrítøkan er før fyri at hindra kappingarneytum í at víðka sítt virksemlu

61. Fær samanlagda fyrítøkan eina marknaðarráðandi stöðu eftir samanleggingina, kann fyrítøkan fáa møguleika og hava insitament til at hindra kappingarneytum í at víðka um sítt virksemlu ella forða nýggjum aktørum at byrja virksemlu á viðkomandi marknaði.
62. Í tílíkum føri hvørvur kappingarliga trýstið frá kappingarneytum. Henda stöða kann millum annað gera seg galdandi um samanlagda fyrítøkan hevur stóra ávirkan t.d. útboðið av rávøru ella útbreiðsluna á viðkomandi marknaði.
63. Kappingareftirlitið metir ikki sannlíkt, at samanlegging fer at forða kappingarneytum í at víðka um sítt virksemlu. Luttakandi fyrítøkur hava hvørki ávirkan á útboðið av grundleggjandi rávøru ella útbreiðslu á viðkomandi marknaði. Havast skal eisini í huga, at fyrítøkurnar á marknaðinum selja liðugt framleiddar vørur, og at luttakandi fyrítøkur ikki hava eina umboðsrættindi til sítt vøruúrval. Kappingarneytar kunnu tískil uttan mun til samanleggingina fáa hendur á somu vørum sum luttakandi fyrítøkur. Harumframt er hvørki innkeyps ella útbreiðslu viðurskiptini hjá kappingarneytum tengt at virksemlu hjá luttakandi fyrítøkum.
64. Kappingareftirlitið metir tískil ikki, at samanlagda fyrítøkan er før fyri at hindra kappingarneytum at víðka um sítt virksemlu.

3.1.6. Samanleggingin beinir burtur eina týðandi orsök/keldu til virkna kapping

65. Fyrítøkur kunnu hava størri ávirkan á kappingina enn teirra marknaðarpartar geva ábending um. Talan kann vera um eina nýggja fyrítøku, sum er í gongd við at skapa sítt grundarlag, ella eina fyrítøku, sum rekur sítt virksemlu á ein annan hátt enn síðvenja er á marknaðinum.
66. Í tílíkum føri kann ein samanlegging, hóast broytingin í HHI er avmarkað, hava stórt árin á kappingina á viðkomandi marknaði við tað, at tað kappingarliga trýst, sum henda fyrítøkan skapar, hvørvur.
67. Bæði Sp/f Rumbul og Sp/f Sheep eru lutfalsliga nýggjar fyrítøkur á føroyska marknaðinum, og eru tað ikki aðrar fyrítøkur í Føroyum, sum rekar júst sama handilskonsept. Hóast dagligvørumarknaðurin er fullmentur, er serstakliga solan av restlagri/parallell innflutning nýtt í Føroyum.
68. Kappingareftirlitið metir tí, at tað kann verða óheppið fyri dynamikkinn á marknaðinum, at hesi bæði feløgini verða lögð saman.

69. Sum áður víst á, so er varasetingin á marknaðinum høg, og metir Kappingareftirlitið tiskil ikki, at samanleggingin tekur burtur eina týðandi keldu til virknu kappingina á viðkomandi marknaði, tí vørurnar, sum luttakandi fyrítøkur selja, kunnu keypast frá øðrum fyrítøkum. Havast skal eisini í huga, at luttakandi fyrítøkur koma at halda fram við sínum virksemlu eftir samanleggingina sum Sp/f Rumbul og Sp/f Sheep.
70. Sambært fráboðara vil brúkarin fáa ágóðan av samanleggingin við eitt nú lægri prísnum. Við samanleggingini fær Sp/f Rumbul samband við fleiri veitarar, og tí effektiviserað sítt innkeyp, samstundis sum innkeypsprísurin verður lægri, tí samlaða innkeypsmengdin økist. Sambært fráboðara vil samanleggingin gera luttakandi fyrítøkur meira kappingarførar á viðkomandi marknaði við einum breiðari vøruúrvali og lægri prísnum.
71. Harumframt er eisini lutfalsliga lætt hjá kappingarneytum at repositionera sítt virksemlu at líkjast handilskonseptinum hjá luttakandi fyrítøkum, umframt at nýggjar aktørar lutfalsliga lætt kunnu byrja virksemlu á marknaðinum og taka kappingina upp.

3.1.7. Áseting av treytum fyri samskipan

72. Sannlíkindi fyri at samskipan á einum marknaði er størst, um kappingarneytar lætt kunnu koma fram til eina felags fatan av, hvussu samskipanin skal fara fram. Luttakararnir skulu hava eina felags fatan av, hvat er í tráð við samskipanina, og hvat ikki er í tráð við samskipanina.
73. Í hesum sambandi hevur tað týðning, hvussu nógvar fyrítøkur eru á marknaðinum, hvussu nógvar vøkur talan er um, hvussu eins fyrítøkurnar eru, hvussu eins kundarnir eru og um talan er um støðugan eftirspurning.
74. Kappingareftirlitið metir ikki samskipan er lætt á viðkomandi marknaði. Fleiri fyrítøkur er virknar á marknaðinum og eru hesar ymiskar í stødd og í mun til handilskonsept. Harumframt er eisini vøruúrvalið á viðkomandi marknað sera fjøllbroytt og nakað, sum hevur ávirkan á hvussu lætt ein møgulig samskipan er. Harumframt eru innkeypini hjá fyrítøkunum á marknaðinum ikki frá eini og somu heilsølu. Tað, sum talar fyri at ein samskipan kann eydnast er, at talan er um støðugan eftirspurning og at kundarnir eru eins.

3.1.8. Eftirlit við frávikum

75. Í sambandi við samskipan vil tað altíð vera freistandi fyri einstøku fyrítøkuna at víkja frá teimum treytum, sum samskipað er um, og harvið at fáa størri vinning. Bert hóttan um aftursvar kann gera, at fyrítøkurnar halda seg til tær treytirnar fyri samskipanini.
76. Tað er tí neyðugt, at marknaðirnir eru gjøgnumskygdir, soleiðis at fyrítøkurnar kunnu eygleiða hvørja aðra. Gjøgnumskygni er m.a. treytað av tali av fyrítøkum, men eisini hvussu transaktiónirnar fara fram. Um talan er um fáar transaktiónir og kanska almennar transaktiónir, t.d. í sambandi við útboð, er lætt at staðfesta frávik.
77. Kappingareftirlitið metir, at gjøgnumskygni á viðkomandi marknaði er nakað avmarka. Talan er um ein marknað við breiðum vøruúrvali og innkeypini hjá fyrítøkum á marknaðinum eru ikki samskipað. Í mun til tær fyrítøkur, sum ikki eru partur av sama samtakið, ella sum eru atknýttar somu heilsølu, eru tilbøðsbløðini og lýsingar í stóran mun einasta innliti, sum fyrítøkurnar hava í viðurskiftini hjá hvørjari aðrari.

3.1.8. Møguleikar hjá nýggjum aktørum at koma inn á marknaðin

78. Um tað er lutfalsliga lætt hjá nýggjum aktørum at byrja virksemlu á einum marknaði er ósannlíkt, at ein møgulig samanlegging á viðkomandi marknaði økir um vandan fyri kappingaravmarkingum frammyvir.
79. Bæði Rumbul og Sheep er lutfalsliga nýggjar fyrítøkur á viðkomandi marknaði. Sambært fráboðara er gáttin inn á marknaðin lág og eru kapitalkrøvini smá. Sambært fráboðara kann ein

og hvør handilsfyrítøka lutfalsliga lætt koma inn á marknaðin við sama handilskonsepti sum luttakandi fyrítøkur.

80. Kappingareftirlitið metir ikki, at samanleggingin økir um vandan fyri kappingaravmarkingum framyvir, tí ikki eru munandi forðingar hjá nýggjum aktørum at byrja virksema á viðkomandi marknaði. Her skal havast í huga, at talan er um homogenar vørur, at kapitalkrøvini eru smá og at ongar umboðsavtalur forða øðrum fyrítøkum at taka kappingina upp við luttakandi fyrítøkur. Marknaðarvaldið hjá luttakandi fyrítøkum er tískil avmarkað.

4. Ávegis niðurstøða

81. Sambært § 15, stk. 2 í kappingarlógini, skal ein samanlegging, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu, góðkennast. Hinvegin skal ein samanlegging, sum munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu forbjóðast.
82. Eftir samanleggingina koma luttakandi fyrítøkur at sita á umleið [20-30%] av non-food partinum av føroyska dagligvørumarknaðinum. Sambært ES-siðvenju kunnu marknaðarpartar omanfyri 50% í sjálvum verða greið ábending um, at ein marknaðarráðandi støða verður styrkt ella skapað meðan ein marknaðarpartur á 25% ella lægri vanliga er greið ábending um at ein samanlegging ikki kann forða virknu kappingini á einum marknaði.
83. Í mun til hesa samanleggingin fer HHI-indeksið fyri viðkomandi marknað úr 1929 upp í 2159 og sostatt er broytingin í *delta* 230. Sambært ES-siðvenju kann henda broyting geva ábending um, at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkt. Av tí at broytingin í HHI-indeksinum bert gevur eina ábending um, hvørt ein marknaðarráðandi støða hevur skapt ella styrkt, er eisini neyðugt at meta um marknaðarvald hjá luttakandi fyrítøkum á viðkomandi marknaði út frá øðrum kappingarparametrum, sum kunnu styrkja ella avvísa at ein marknaðarráðandi støða verður skapt ella styrkt.
84. Kappingareftirlitið hevur í hesum sambandi og í tráð við ES-vegleiðing um vatnrættar samanleggingar mett um tey einsæris og samskipaðu árinini, sum samanleggingin kann hava við sær.
85. Hóast luttakandi fyrítøkur eru nærmastu kappingarneytar innanfyri sítt handilskonsept á føroyska marknaðinum, so er varasetingin millum vørunar hjá luttakandi fyrítøkum og kappingarneytunum høg. Kappingareftirlitið metir tískil ósannlíkt, at luttakandi fyrítøkum lønandi kunnu hækka prísir eftir samanleggingina, tí vørunar í so stóran mun munnu varasetast av vørum hjá kappingarneytunum á marknaðinum. Talið av kappingarneytum, sum selja somu ella líknandi vørur er harnæst stórt, og eru kappingarneytarnir hvørki bundnir at virksema hjá luttakandi fyrítøkum í mun til heilsølu ella útbreiðslu. Luttakandi fyrítøkur hava tí eisini avmarkaðar møguleikar fyri at ávirka vøruúrvalið á viðkomandi marknaði fyri harvið at áseta ein hægri prís.
86. Havast skal eisini í huga, at flestu kappingarneytar lutfalsliga lætt kunnu repositionera sítt virksema og vøruúrval at líkjast handilskonseptinum hjá luttakandi fyrítøkum. Harumframt er eisini góður møguleiki hjá nýggjum aktørum at trína inn á marknaðin, tí kapitalkrøvini eru lutfalsliga smá. Annað, sum talar fyri, at atgongdin til marknaðin er lutfalsliga løtt er, at luttakandi fyrítøkur ikki hava eina umboðsrættindi til sítt vøruúrval, og kunnu tí nýggir aktørar lættliga taka kappingina upp hesum viðvíkjandi.
87. Havast skal eisini í huga at eingin skiftiskostnaðurin er hjá kundunum at skifta til annan veitara, og er kundin tískil ikki bundin av at miðsavna sítt innkeyp hjá luttakandi fyrítøkum.
88. Hóast dagligvørumarknaðurin er fullmentur, so er søla av restlagri í menning og metir Kappingareftirlitið tí ósannlíkt at kappingarneytanir hjá luttakandi fyrítøkum fara at minka um sítt útboð um luttakandi fyrítøkur skuldu hækka prísstöði eftir samanleggingina. Harnæst metir

Kappingareftirlitið ósannlíkt, at samanlegging kann forða kappingarneytum í at víðka um sítt virksemi, tí luttakandi fyrirkur hava hvørki ávirkan á útboðið av grundleggjandi rávørum ella útbreiðslu á viðkomandi marknaði.

89. Sum áður víst á, so eru handilskonseptini hjá luttakandi fyrirkum lutfalsliga nýggi á føroyska marknaðinum, og metir Kappingareftirlitið tí tað kann verða óheppið fyri dynamikkini á marknaðinum, at Sheep verður uppkeypt av Rumbul lutfalsliga stutt eftir, at fyrirkurnar hava tikið kappingina upp. Kappingareftirlitið metir tó ikki, at luttakandi fyrirkurnar vegna vantandi marknaðarvald kunnu ávirka kappingina munandi grundað á høgu varasetingina, nógvu kappingarneytarnar og lutfalsliga lágu gáttin at koma inn á marknaðin. Havast skal eisini í huga at bæði Rumbul og Sheep koma at halda fram við sínum virksemi eftir samanleggingina.
90. Hóast at talið av luttakandi fyrirkum minkar eftir samanleggingina, so metir Kappingareftirlitið ikki, at ein samskipan á marknaðinum er løtt. Fleiri fyrirkur eru virknar á marknaðinum og eru hesar ymiskar í stødd og í mun til handilskonsept. Harumframt er vøruúrvalið sera fjøllbroytt og nakað, sum hevur ávirkan á, hvussu lætt ein møgulig samskipan er. Harumframt er innkeypini hjá kappingarneytum ikki savnaði hjá luttakandi fyrirkum. Kappingareftirlitið metir í sama viðfangi at gjøgnumskygni á viðkomandi marknað er nakað avmarkað, tí vøruúrvalið er breitt, skiftandi og at fyrirkurnar ikki samskipað síni innkeyp frá eini og somu heilsølu.
91. Yvirskipaða metingin hjá Kappingareftirlitinum er tiskil, at hóast tað kann verða óheppið fyri dynamikkini á viðkomandi marknaði, at Rumbul yvirtekur Sheep, so metir Kappingareftirlitið grundað á viðurskiftini nevnd omanfyri, at samanlegging ikki munandi forðar fyri virknar kapping á viðkomandi marknaði, tí mett verður ikki, at samanleggingin hevur við sær, at ein ráðandi marknaðarstøða verður skapt ella styrkt.

5. Niðurstøða

92. Kappingareftirlitið hevur tí við heimild í §15, stk. 5 í kappingarlógini tikið avgerð um, at góðkenna yvirtekuna hjá Sp/f Rumbul av Sp/f Sheep, vísandi til §15, stk. 2, 1. lið í kappingarlógini. Sambært ásetingin skal ein yvirteka, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstøðu, góðkennast. Góðkenningin er treytað av at tær upplýsingar, sum luttakandi fyrirkur hava givið eru rættar, sbt. § 18 a, stk. 3 í kappingarlógini.

Vegna

Kappingareftirlitið

Terje Sigurdsson
deildarstjóri

Rúni J. Niclassen
fulltrúi